

Verslag MVO Conferentie

Datum:	10 mei 2016
Tijd Suriname:	10.00 – 14.00 uur
Tijd Nederland:	15.00 – 19.00 uur
Locatie Suriname:	RCR Medical Centre , Anton Dragtenweg 68
Locatie Nederland:	MVO Nederland , Nieuwekade 9, 3511 RV Utrecht

PROGRAMMA:

Openingswoord in Suriname : Dagvoorzitter drs. Henk Redmond, directeur RCM Redmond Consultancy & Management.

In Nederland : Hans Bolscher (Senior consultant Trinomics, expert op het gebied van klimaat, groene energie, duurzaamheid en ontwikkelingsvraagstukken)

Opening

Country scan Suriname door Bernedine Bos, Hoofd afdeling Overheid en Maatschappij van MVO Nederland

MVO in toerisme sector in Suriname door Gerben Hardeman, Project Manager Sustainable Tourism bij Algemeen Nederlands Verbond van Reisondernemingen (ANVR)

Pauze

Paneldiscussie o.l.v. Hans Bolscher (Senior consultant Trinomics, expert op het gebied van klimaat, groene energie, duurzaamheid en ontwikkelingsvraagstukken) met:

In Nederland:

- Bernedine Bos,
- Gerben Hardeman.

Vanuit Suriname via Internet:

- Reina Raveles, Directeur bij Ministerie van Handel en Industrie Suriname,
- Gilbert van Dijk, General manager Suriname Business Development Center,
- Iwan Hasnoe, Directeur AMAZONA RECYCLING COMPANY N.V. (AMRECO),
- Bradley Fräser, Beleidsmedewerker bij Ministerie van Toerisme, Communicatie en Transport Suriname,
- Ruud Souverein, Directeur bij Suriname Candied Fruits NV.

Doelen van de MVO-conferentie zijn:

- De kansen en bedreigingen uit de MVO-Country scan behandelen.
- Overheden en bedrijven meer op de kaart zetten aangaande hun visie en concrete successen. Top 3 redenen waarom in Suriname te investeren/ondernemen.
- Top 10 incentives om buitenlandse ondernemers aan te trekken. (Promotiemateriaal eventueel digitaal: doing business with Suriname). Imago verbetering voor Suriname.

RCM

Tel: 556074 of 7573898

Republic Bank rek.nr. 2400000500945224

E-mail: info@redmondcm.nl

Internet: www.redmondcm.nl

blad 2 van 17

1 Opening

Openingswoord in Suriname : Dagvoorzitter drs. Henk Redmond, directeur RCM Redmond Consultancy & Management.

In Nederland : Hans Bolscher (Senior consultant Trinomics, expert op het gebied van klimaat, groene energie, duurzaamheid en ontwikkelingsvraagstukken)

2 Country scan/Landen scan Suriname door Bernedine Bos

Welkom bij MVO Ned./Sur.,

Waar staat MVO Ned voor, MVO Ned is een kenniscentrum/bedrijvensnetwerk waarbij 2200 bedrijven lid van zijn., die met elkaar samenwerken c.q. kennis uitwisselen. Bedrijven zoals Philips, KMPG, ProRate, C&A, Ordina etc. zijn hier lid van.

MVO Nederland stimuleert de samenwerking tussen haar leden, geeft voorlichting en praktische informatie inzake MVO.

MVO (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen)

Doel MVO een balans te creëren tussen "People, Planet en Profit".

MVO Nederland helpt de bedrijven om hun doelstellingen te verwezenlijken op basis van :

- van Risico Management + Compliance naar waarde creatie
- Kosten productie
- Marketing- Innovatie
- Duurzame waarde creatie

Met gaat bv na: Welke risico's de bedrijven lopen; als ze zich houden aan internationale normen; zoals het schenden van mensenrechten; kinderarbeid, dwangarbeid; het schade van de biodiversiteit etc.

MVO houdt zich aan de 17 maatschappelijke doelen (The Global Goals): doelstellingen om de samenleving beter te maken.

Aanleiding voor deze bijeenkomst is dat MVO Nederland in opdracht van de Nederlandse Ambassade in Suriname en in nauwe samenwerking met het Suriname Business Forum en de Vereniging Surinaams Bedrijfsleven een MVO-Landenscan/Country scan heeft uitgevoerd.

RCM

Tel: 556074 of 7573898

E-mail: info@redmondcm.nl Internet: www.redmondcm.nl

Republic Bank rek.nr. 2400000500945224

blad 3 van 17

In kaart is gebracht wat de belangrijkste MVO-kansen en -uitdagingen zijn voor het land in het algemeen, en specifiek in de volgende sectoren:

- Bouw (aandachtspunten: gedragscode, keurmerk, overlegorgaan, energiezuinige bouw, veiligheid, afvalverwerking, toegang tot kapitaal)
- Toerisme (aandachtspunten: ontwikkelen en implementeren van een concrete toekomstvisie)
- Goudindustrie (aandachtspunten: illegaliteit, vernieling milieu en waterbronnen, gebruik van kwik, onveilig werken, ontwikkelen strategische visie)
- Levensmiddelenindustrie (aandachtspunten: marktvergroting en marktwerking)

In November vorig jaar is er een Landenscan/Country scan uitgevoerd in Suriname. Sedertdien is er heel wat veranderd dit vanwege de Economische ontwikkelingen in Suriname.

Ook zijn heel wat bedrijven failliet gegaan . De vraag is hoe belangrijk is MVO als het Economisch slecht gaat in het land. Antwoord: Heel belangrijk.

Suriname is afhankelijk van Goud (afgebouwd); Bauxiet en Olie. (Tendens is nu dat ze minder belangrijk zijn op de wereldmarkt).

Er is weinig diversificatie in ondernemerschap. Vele ondernemingen zijn afhankelijk van de Overheid. De Overheid speelt een belangrijke rol bij de grote bedrijven.

Omdat de Surinaamse economie afhankelijk is van grondstoffen is dat een threat.

Men moet op zoek naar meer Diversificatie (men moet meer gaan produceren.)

Men moet niet meer wachten en kijken naar het handelen van de overheid maar er zelf tegenaan gaan. De Overheid moet en mag mee in de duurzame ontwikkelingen maar men moet ook eigen initiatieven tonen.

Randvoorwaarden:

Doel MVO "People, Planet en Profit".

- Wet en Regelgeving
- Aanpak Criminaliteit
- Samenwerking + Dialoog tussen ondernemingen
- Transparantie
- Beleid Vergunningen en Kwalificaties

Uitdagingen:

- Effecten op de lokale gemeenschap
  - Grondbezit en Eigendomsrechten
  - Biodiversiteit en Ontbossing
  - Bodem- en Grond(vervuiling)
  - Corruptie + Smeergeld
  - Discriminatie + gender
  - Veiligheid + gezondheid op de werkvloer
  - Dwangarbeid
-
- Belangrijk: Aansluiten bij Internationale Organisatie/Verdragen dit t.b.v. Handel (export) en Investerings. (VN Verdragen; International Labour Organisation).
  - Eigen regie door nationale en sectorale ambities en doelstellingen

Voldoe je aan de normen, kun je gemakkelijker exporteren. (positief imago)

Samenwerking is belangrijk om te werken aan MVO

Overheid, Duurzame Rechtvaardige, Sociale Samenleving, Bedrijven, NGO's, Vakbonden.

De winst van MVO voor bedrijven

- Betere marktpositie
- Nieuwe Afzet
- Reputatie
- Bedrijven Cultuur

Bevindingen in de 4 sectoren:

- Bouw
- Toerisme
- Levensmiddelenindustrie
- Goudindustrie

Bouw

Uitdagingen in de bouwsector

- Training + Opleidingen
- Veiligheid werkvloer
- Lage Opleiding v. arbeiders (mentaliteit)
- Afval management
- Toegang tot goedkoop kapitaal
- Milieu Technologie

Kansen in de bouwsector

- Kenmerk/gedragscode ontwikkelen
- Energie zuinig bouwen
- Solidariteit bevorderen in de bouw
- Instellen bouwveilig orgaan

Voorbeelden uit bouwsector

- Investeren in Infrastructurele projecten door Community Fund VSH
- Renoveren van voorzieningen als scholen en tehuizen door Haukes

(Liefdadigheid is voor MVO belangrijk maar niet gewenst).

Kern activiteit van een MVO is een verdien model (men moet zo min mogelijk geld uitgeven (liefdadigheid) en meer mogelijk geld verdienen. Meer waarde)

Toerisme

Uitdagingen in de Toeristische sector

- Prioriteitsstelling Toerisme door de Overheid
- Geen eenheid binnen de sector
- Brain drain v. Binnenland naar de stad
- Gebrek aan bewustzijn/kennis
- Vernietiging binnenland door goud (gebruik v. kwik); vervuiling water en lucht milieu

Kansen in de Toeristische sector

- Strategische Samenwerking
- Investerings in Ondernemingen
- Behoud Binnenland
- Branding Suriname
- Praktische checklist voor kleine lodges
- MVO Vereniging oprichten

Problemen in de Toeristische sector voor Suriname

- De staat van de historische panden (cultureel erfgoed); investering is nodig voor het renoveren van deze panden c.q. plantages (Toeristische trekpleisters).

Voorbeeld van Branding voor Suriname:

Aruba doet aan Duurzame Branding (duurzaam land) spreekt toeristen aan.

Goud

Uitdagingen in de Goud sector

- Gebrek aan deskundig personeel\
- Veiligheid
- Illegale gouddelvers/kleine gouddelvers
- Kwikgebruik
- Minamata-Verdrag
- Water
- Geen strategische visie
- Kosten voor energie-logistiek

Urgentie in Suriname : Het kwik gebruik

(het ontbreekt in Suriname aan partijen die gesprekken faciliteert).

Kansen in de Goud sector

- Organiseren van de sector
- Data sector verzamelen
- Clustering mineralen
- Visie

RCM

Tel: 556074 of 7573898

Republic Bank rek.nr. 2400000500945224

E-mail: info@redmondcm.nl

Internet: www.redmondcm.nl

blad 7 van 17

Voorbeeld Goud sector

I am Gold /Rosebel Gold Mines

Goud Convenant

- Afspraken tussen bedrijven; overheden; maatschappelijke organisaties.

Levensmiddelen

Uitdaging Levensmiddelen sector

- Afval
- Obesitas
- Arbeidsomstandigheden
- Geen strategisch overleg binnen de sector
- Kleine markt, veel concurrentie

Kansen Levensmiddelen sector

- Leren van andere ontwikkelingslanden
- Bewustwording
- Strategie door bedrijven met leiderschap

Voorbeeld Michi-Natural Food

Wat zijn de vervolgstappen MVO Suriname

- MVO beleid bedrijven organisaties
- MVO Training en Tools
- Bewustwording in sectoren
- Kennisdeling/Tools
- Out of the box ideeën
- Agritoerisme > aantrekken van toerisme > afvalprobleem > energie probleem

Bij IMVO advies inwinnen/onderzoek laten uitvoeren (ondernemen succesvol over de grens)

Samenwerken MVO (duurzaamheid) door

- Bedrijven
- Overheid
- NGO's

(Open dialoog en concrete acties).

Einde toespraak Bernedine

RCM

Tel: 556074 of 7573898

Republic Bank rek.nr. 2400000500945224

E-mail: info@redmondcm.nl

Internet: www.redmondcm.nl

blad 8 van 17

Rondvraag

Suriname had geen vragen.

Vraag Nederland > m.b.t. Compliance> Hoe wordt Compliance gecheckt zowel vooraf als achteraf?

Antwoord Bernedine

- Het hangt helemaal van de sector af van wat er mogelijk is aan bv Certificering.
- Binnen de MVO is er geen algemene certificering > Binnen de MVO bestaat er alleen maar de ISO 26000 richtlijnen maar geen Certificering. je zou dus de certificaten apart kunnen vertalen bv. Voor Arbeid; Milieu en of Veiligheid/Gezondheid.
- Wat je wel zou kunnen doen is dat je als onderneming een zelfverklaring van ISO 26000 kunt downloaden/ invullen en laten erkennen (In Nederland gebeurt dat bij de NEN)
- Het is niet gemakkelijk om Compliant te zijn maar als bedrijf moet je weten aan welke normen je moet voldoen.

Aanvulling dhr. Van Dijk (General manager Suriname Business Development Center)

Geeft eerst een korte toelichting hoe de samenwerking m.b.t. de MVO Landscan/Country scan Suriname tot stand is gekomen. Vervolgens: Wij leven in een andere samenleving v.w.b. Ontwikkeling (Cultuur; Samenstelling en Visie).

De vraag is hoe kunnen Surinaamse bedrijven een volgende stap zetten?

Er zal gekozen moeten worden of middenweg tussen ISO 26000 en Compliance.
Hoe het bedrijf ready te maken dit d.m.v. Ned. Sur. samenwerking (MVO Ned, Ned Ambassade + VSB).

Suriname is een andere samenleving, Suriname is bezig mbt MVO:

- Productie bevordering wordt direct opgepakt
- Toerisme beleid heeft alle aandacht
- Export/samenwerking Caribisch gebied
- Finale stadium Lodge houders
- Nieuwe certificeringsprogramma onder het ministerie van Handel en Industrie.
Suriname Business Forum is de Nationale Coördinator van Certificering

Het MVO rapport wordt op een zakelijke wijze geïmplementeerd zonder veel ophef en emotie.

RCM

Tel: 556074 of 7573898

E-mail: info@redmondcm.nl Internet: www.redmondcm.nl

Republic Bank rek.nr. 2400000500945224

blad 9 van 17

Pauze

Na de pauze kwam aan het woord Gerben Hardeman (specialist in duurzaam Toerisme).

Slogan > Better Business in Suriname

Sustainability is not doing business differently but doing business even better.

(Betere plekken creëren voor mensen die er wonen of bezoeken).

Tools

- Introductie > ANVR* Sur (vanuit de ANVR verplicht aan bepaalde regels te voldoen)
  - Relevante Duurzame Ontwikkeling
  - Duurzame bestemmingen
  - Consumententrends
  - Suriname ervaringen
  - Suriname Impact Assessment
  - Uitdagingen/Kansen
  - Wat is de stip van de horizon?
  - Duurzame Toeristische Ondernemers
- ANVR > Ondernemers in Reizen

Relevante Duurzame Ontwikkeling

Waarom relevant?

- Economisch/kostenbesparing
- Maatschappelijke druk (NGO's/vakbonden/consumenten)
- Toegang tot kapitaal
- Aantrekken menselijk kapitaal
- Behoud bestemmingen
- Merkwaarde reputatie bedrijven(risico management).
- Betere service/betere prestaties/betere klantenervaringen.
- Pro-actieve houding van de overheid reguleren
- Consumenten trends en verwachtingen

RCM

Tel: 556074 of 7573898

E-mail: info@redmondcm.nl

Internet: www.redmondcm.nl

Republic Bank rek.nr. 2400000500945224

blad 10 van 17

Duurzaamheid Bevorderen

- Nature
- Environment Quality
- Cultuur
- Social issues
- Green Economy
- Green Tourism Policy

Een pad leidt naar een gezondere omgeving, grotere economische mogelijkheden, sociale vaardigheden en de bescherming van Natuurlijke en Culturele hulpbronnen.

Internationale beoordelings- en certificatie-systemen gebaseerd op duurzaamheidsindicatoren.

Consumententrends

- Ambassadeurs > delen ervaringen
- Deel economie > Lokaal element
- Lokale expertise – educatie
- Feel good & caring
- Behoeft transparantie & duurzaamheidsreis.
- 95% van de reizigers gaan om duurzame aspecten (dierenwelzijn; natuurbehoud; lokale cultuur) men vindt dat belangrijker als vermindering van de CO2 uitstoot en armoedebestrijding).

Suriname ervaringen (wat vindt u?)

- Wat maakt Suriname een betere plek om te leven?
- Wat maakt Suriname een betere plek om te bezoeken?
- Wat zijn de slechte praktijkvoorbeelden in de toerisme waardoor u Suriname zou vermijden?
- Wat zijn de goede praktijkvoorbeelden in de toerisme waardoor u juist naar Suriname zou komen?
- Risico's en Kansen
- Prioriteiten bekijken
- Wat zijn de grootste voordelen om Suriname te bezoeken?
- Welke type vakantiegangers verwelkomen?

Suriname ervaringen en issues (duurzaamheid)

- Toekomstvisie (beleid)
- Geen afvalscheiding
- Weinig bewustwording energie/waterverspilling
- Natuur/milieu gerelateerd
- Gebrek Transparantie – communicatie
- Behoefte kwaliteitsslag/professionalisering
  - Training/standaarden touroperator
  - Training/standaarden excursie
  - Training/standaarden aanbieders
  - Training/standaarden gidsen

Suriname Impact Assessment

- Wat is het
- Waarom/aanleiding
- Waarom Suriname
- Prioriteit
- Agenda (gemeenschappelijk)
- Maatregelen
- Follow-up (afspraken)

Kansen + Uitdagingen

- Toekomstvisie ontwikkelen (planning beleid incl. visie max. aantal bezoekers + doelgroep)
- Ontwikkeling lokale economie (waarde landschap; kwaliteit accommodatie; eten (organisch, lekker, vers, 'traditioneel), veiligheid, transport, etc.
- Monitoring toeristen Monitoring Toerisme tevredenheid
- Toerisme training (HRM)
- Toerisme informatie en interpretatie
- Marketing
- Behoud natuur-cultuurgebied
- Milieu management
- Betrokkenheid locatie bewaren
- Co-coördinatie van lokale en nationale overheid
- Landrechten
- Samenwerken aan MVO
- Kwaliteit & duurzaamheid besteding
- Monitoring Toerisme tevredenheid

Einde toespraak Gerben

RCM

Tel: 556074 of 7573898

E-mail: info@redmondcm.nl

Internet: www.redmondcm.nl

Republic Bank rek.nr. 2400000500945224

blad 12 van 17

Vragenronde

Suriname

Vraag > Bradley Fräser, Beleidsmedewerker bij Ministerie van Toerisme, Communicatie en Transport Suriname,

Bradley gaf aan dat hij geïnteresseerd is in de data die gebruikt is voor het onderzoek (belangrijk de wensen + verwachtingen van toeristen), omdat hij de indruk alsof de resultaten niet herkenbaar waren.

In Suriname is men bezig met kwaliteitsverbetering aangaande toerisme

Internationale consumenten onderzoek (Get a way: Euromonitor; onderzoek vakantiebeurzen)

Antwoord Gerben

Data is afkomstig van een algemeen toerisme onderzoek Internationaal (geen specifiek onderzoek gepleegd in Suriname)

Nederland

Vraag > Mevrouw Sweet (organisator keuze reizen (onderwijs; zorg)

Mevrouw Sweet mist info m.b.t. reizen Suriname op het internet (digitaliseren)

Antwoord van Dijk

Dit zijn een van de acties van Surinaams Bureau van Nat. Standaarden (formatie 1 toeristen center).

Vraag (Suriname) Hoe zit het met de vliegtarieven, KLM heeft bv de duurste tarieven naar Suriname (drempel voor toeristen > Hoe denkt u daarover?

Gerben > MVO (toeristen sector) heeft geen invloed op de vliegtarieven
Het land moet ervoor zorgen aantrekkelijk genoeg is ook voor andere
Luchtvaartmaatschappijen, waardoor KLM gedwongen wordt zijn prijzen aan te passen.

Opmerking vanuit de zaal > Niet de KLM is het probleem maar de overheden zowel in Suriname als in Nederland (Open Sky), ze beschermen hun nationale carrier.

Paneldiscussie:

Protocol: Hans Bolscher stelt de Panelleden een vraag, (panelleden stellen zichzelf kort voor, beantwoorden de vraag)

Panellid : Reina Raveles, (Directeur bij Ministerie van Handel en Industrie Suriname)

Focus van het ministerie van Handel en Industrie is Import (beperking/verandering)
Commodities/Mijnbouw

Geen goede resultaten verandering inbrengen.

Vraag Hans: Wat kan volgens u MVO in Suriname betekenen

Antwoord: Heel veel voor onze economie, nu zijn wij teveel afhankelijk van de commodities (goud, olie, bauxiet)

Grote uitdaging om onze lokale producten te ontwikkelen

Verdeling van de koek(welvaart) wie krijgt wat – sustainability in verdeling is belangrijk.

Duurzaamheid in het milieu – belangrijk is hoe je eigen onderneming /bevolking betrokken is (kwaliteitsinvestering)

- **Eigen productie op gang/export (wereldmarkt) waardoor het land en volk kan meegenieten**

Panellid: Gilbert van Dijk (General manager Suriname Business Development Center)

Challenge: MVO (de tijd van kraaltjes en spiegeltjes is voorbij) – de samenleving moet er profijt van hebben.

MVO – van binnenuit in zaken die duidelijk zijn om duurzaam ondernemerschap te bevorderen.

Een nieuwe mogelijkheid om in de wereld kans te maken (wereldmarkt) >
Toegankelijkheid/betreden wereldmarkt > nu wordt het ons niet mogelijk gemaakt

Denkwijze nu> iedereen doet wat voor hun onderneming positief is (geen samenwerking of algemeen belang)

Door duurzaamheid en duurzaam ondernemen kunnen wij de wereldmarkt betreden.

Vraag Hans: Kun je voorbeelden noemen (van MVO) waar Suriname trots op is.

Antwoord van Dijk: Surinam Candied Fruit (Ruud is in staat geweest met buitenlandse hulp een modelbedrijf op zetten, waar er ook nog geëxporteerd wordt)
Fernandes (buitenlandse markten veroverd)
Iwan Hasnoe (Recycling petflessen, papier en karton + export)
Surinaamse bedrijven gaan de export markt op.

De vraag is hierbij (kip/ei verhaal)

Moet je economisch sterk zijn om aan MVO te doen of moet je aan MVO doen om economisch sterk te zijn?

Panellid: Iwan Hasnoe, Directeur AMAZONA RECYCLING COMPANY N.V. (AMRECO),

Recycling (verwerken van) Petflessen; papier; karton en de export daarvan.

Vraag Hans: Wat kan volgens u MVO in Suriname betekenen

Antwoord Hasnoe:

MVO > is meer iets dat leeft (ontbreekt in Suriname) oude kapitalisme

- **Overproductie**
- **Overconsumptie**

De wereld zoals de MVO het brengt is een paraplu (People, Profit, Planet)

Panellid: Bradley Fräser, Beleidsmedewerker bij Ministerie van Toerisme, Communicatie en Transport Suriname

Vraag Hans: Wat kan volgens u MVO in Suriname betekenen

Antwoord Bradley : MVO (van jongs af aan werd ons geleerd wat Maatschappelijk Verantwoord Gedrag is, MVO is het MVG toepassen in je onderneming'

Surinamers hebben het in vergelijking met Nederlandse ondernemers zwaarder v.w.b. ondernemen, krijgen niet zo gemakkelijk een lening.

Natuurlijk is MVO belangrijk in Suriname het is de basis (projecten opzetten met de gedachtegang van MVO waarbij de PPP gedachtegang gestalte wordt gegeven'.

Panellid: Ruud Souverein, Directeur bij Suriname Candid Fruits NV.

Kwam naar Suriname met de bedoeling van zijn pensioen te genieten.

In Suriname gaf hij ook advies aan de kleine boeren waarbij hij altijd moest aanhoren dat de boeren geen afzet voor hun producten hadden. Hij heeft toen nagedacht over een strategie hoe hij boeren met bv 2 hectare grond kon helpen en tegelijk een product kon ontwikkelen dat internationaal afzetbaar was.

Het product moest aan de volgende eisen voldoen:

- Kwaliteit
- Volume
- Garantie voedselveiligheid
- Certificering
- 2 keer zo goed doen als de concurrent
- Tegemoetkomen internationaal trends (biologische teelt/Fair-trade/Nat. Onderneming)

Bedrijf Suriname Candid Fruits is gebaseerd op samenwerking tussen boeren en de internationale markt, Het bedrijf is nog niet succesvol, belangrijk is de steun uit de gemeenschap/overheid om projecten te steunen (geld/hulp) bij activiteiten.

‘Als je wilt concurreren kun je niet buiten MVO, (hierdoor kun je je onderscheiden van de concurrent).’

Algemene vragenronde

Hesdy Asabina < Er bestaat een spanningsveld tussen Toerisme en Goudwinning is dit meegenomen in het onderzoek , zo ja wat wordt eraan gedaan:

Bernedine Bos >Stukje risico toerisme> toeristen zijn op zoek naar ongerepte natuur, goudsector is de grote boosdoener voor ontbossing. Op de kaart kun je aan de hand van de kleur zien waar er schade is toegebracht.

Suriname staat niet er niet bij stil hoe rijk en hoe groot het land is m.b.t. natuur, rivieren (we hebben branding) best bewaarde geheim.

Bij de Country scan/Landenscan is vooral opgeschreven waar de bedrijven/toerisme zich zorgen over maakte. Goudbedrijven hebben zich geen zorgen gemaakt over toerisme.

Van Dijk (aanvulling) Goudbedrijven zeggen moe te zijn de boeman toegespeeld te krijgen (ze hebben zich wel degelijk zorgen gemaakt).

Het is weer het kip en ei geval m.b.t. de spanning > Mensen die in goudsector zitten hebben geen broodwinning als ze stoppen met werken (belangrijk is goed georganiseerde goudsector).

RCM

Tel: 556074 of 7573898

E-mail: info@redmondcm.nl Internet: www.redmondcm.nl

Republic Bank rek.nr. 2400000500945224

blad 16 van 17

- Mensen in de toerisme moeten ook goed opgevangen worden (goed opgevangen worden). Zodat ze geen andere bron van inkomsten zoeken, anders belanden ze wellicht illegaal in de goud/hout business.

Van Dijk > er leeft ook een term m.b.t. Groen Goud, dat is typisch MVO, doe je aan groen goud dan krijg je in principe meer geld voor je goud (beste alternatief) er dient op kort termijn naar gekeken te worden.

Vraag> hoe zit het met het risico voor mensen in het buitenland die in Suriname willen investeren m.b.t. corruptie

Antwoord Hasnoe> Mensen die in Suriname willen ondernemen lopen geen risico> corruptie speelt zich af binnen de overheid, als ondernemer moet je zelf beslissen als je je inlaat met corruptie. Niet afhankelijk zijn van de overheid.

Antwoord Reina Raveles> Er vindt reorganisatie plaats binnen HI waardoor vergunningen minder corruptie gevoelig wordt (ICT systeem), intake KKF, monitoring HI (snelheid en afhandeling vergunning, duurt het wat langer dan moet men advies inwinnen bij andere ministeries (heeft niets met corruptie te maken), ook intern wordt er gecommuniceerd dat corruptie niet getolereerd wordt.

Slot

Is er een vervolg MVO Landenscan?

Antwoord Bernedine> Verantwoordelijkheid ligt in Suriname niet bij MVO Nederland (wat wel gedaan kan worden is uitwisseling van tools/dossiers en of trainingen).

Daarnaast> kunnen Surinaamse en Nederlandse bedrijven goed samenwerken op grond van Duurzaamheid. Missies organiseren> specifieke sector, specifiek gebied dit in samenwerking met SBF/PSV.

Antwoord Gilbert> We hebben van MVO Ned gretig gebruik gemaakt, omdat ze internationaal erkend zijn.

Volgend traject wordt als alles goed zit in november voortgezet. De hamvraag zal zijn `hoe maak ik mijn bedrijf MVO-ready of ISO 26000-ready?

Suriname gaat gebruik maken van het netwerk in samenwerking met RVO Ned, MVO Ned en Nederlandse Ambassade.

Redmond Consultancy & Management RCM zal als initiatiefnemer voor de diapora een **MVO-Suriname Netwerk** opzetten. Tevens zal zij Surinaamse en Nederlandse bedrijven blijven begeleiden bij zowel Business Consults als Handelsmissies op basis van jarenlange ervaring.